

Anna Bengtsson
Anna.bengtsson@pensionsmyndigheten.se
073-252 34 46

Nyhetsbrev från eSam

Det här nyhetsbrevet vänder sig till eSamverkans-programmets (eSams) medlemsorganisationer. Det distribueras till dig som ingår i något av våra forum eller har anmält att du vill prenumerera på det och du får gärna sprida det vidare till andra. Nyhetsbrevet kommer ut månadsvis, eller oftare vid behov.

Vi ser framför oss ett händelserikt 2020

Nu när året är nytt påbörjar eSam sin planering för kommande arbeten. Vårt verksamhetsår sträcker sig från 1 juli till 20 juni, varför vi behöver börja planeringen för nästa verksamhetsplan. Under februari och mars äger ett flertal möten och workshops rum, för att fånga behov och idéer. Direkt därefter sammanställer vi förslag till vårt fortsatta arbete för eSams styrgrupp att ta ställning till.

Ett viktigt fokus för oss är att identifiera vilka byggblock som är nödvändiga för att klara fortsatt digitalisering, och om eSams medlemmar kan göra något gemensamt för att åstadkomma dessa. Att utveckla tillsammans och skapa gemensamma förmågor för att skapa mervärde för privatpersoner och företag är en stor utmaning men det är också ett arbete som ger väldigt stor effekt när vi lyckas. Idag pågår intensivt arbete inom initiativen Starta och driva företag (verksamt.se) samt Flytta (arbetskraftsinvandring), och jobb pågår även inom ytterligare andra så som hälsa samt natur och miljö. Vilka satsningar eSams medlemmar vi se framöver hoppas vi kunna få svar på under vårens möten.

Fia Ekelöf, kanslichef eSam

I detta nummer:

[Ministern gästade styrgruppsmötet](#)

[Kriminalvården och Statens tjänstepensionsverk nya medlemmar i eSam](#)

[Månadens principer från Tullverket – Gör det säkert och Hitta rätt balans för den personliga integriteten](#)

[DIGG har tagit över Svenskt ramverk för digital samverkan](#)

[Former för arkitekturarbete](#)

[Nytt om namn](#)

[Kalendarium](#)

Ministern gästade styrgruppsmötet

Energi- och digitaliseringsminister **Anders Ygeman**, besökte eSams styrgrupp den 31 januari. Det blev engagerande samtal om registerlagstiftningen, molnfrågan och vikten av samverkan, både mellan myndigheterna men också

mellan departementen. Ministern inledde med en kortfattad reflektion över digitaliseringen i samhället. Han konstaterade bland annat att vi ska dra nytta av den kraft och innovation som finns i Sverige, och att den digitala suveräniteten är en bra utgångspunkt för hur vi ska lagra och behandla känslig information.

Mötet lyfte också det fortsatta behovet av öppna data och att det behövs ett tänk kring hur det ska hanteras i förhållande till de myndigheter som delvis har sin finansiering via den typen av data idag. Anders Ygeman konstaterade att öppna data är viktigt, men att data med rätt kvalitet är viktigare än att den är gratis. Slutligen hälsades ministern välkommen åter av styrgruppens ordförande Katrin Westling Palm.

Kriminalvården och Statens tjänstepensionsverk nya medlemmar i eSam

På styrgruppsmötet den 31 januari, beslutades att välkomna Kriminalvården och Statens tjänstepensionsverk, SPV som medlemmar i eSam. Båda myndigheterna har under hösten haft en intern förankring och tar nu steget in i styrgrupp och samverkansgrupper. I nästa nyhetsbrev, presenteras de personer som kommer att ingå i de olika grupperna.

Statens tjänstepensionsverk (SPV) beräknar och betalar ut tjänstepensioner och andra avtalsförmåner för bland annat anställda inom staten och statliga bolag <https://www.spv.se/privatperson/statlig-tjanstepension/>

Kriminalvården är en del av rättsväsendet som tar ansvar för fängelser, frivård och häkten. Kriminalvården arbetar för att göra samhället säkrare och tryggare. Det viktigaste målet är att minska återfall i brott – att bryta den onda cirkeln. <https://www.kriminalvarden.se/>

Månadens principer – gör det säkert och hitta rätt balans för den personliga integriteten

Den här gången berättar Peter Hammar, it-arkitekt och en av medlemmarna i sakområdesgrupp arkitektur och Daniel Reinholdsson, informationssäkerhetsstrateg (CISO), sakområdesgrupp säkerhet om hur Tullverket jobbar med införandet av Svenskt ramverk för digital samverkan.

Peter Hammar

Daniel Reinholdsson

På vilket sätt är principerna *Gör det säkert* och *Hitta rätt balans för den personliga integriteten* viktiga för Tullverket?

Tullverkets uppdrag är att kontrollera flödet av varor in i och ut ur Sverige, att bidra till ett säkert samhälle och att säkerställa en konkurrensneutral handel. Vårt arbete ska leda till att svenska företag betalar rätt tull, skatter och andra avgifter och att företagen följer de restriktioner som finns för in- och utförsel. Vi förenklar den legala handeln och förhindrar den illegala genom att erbjuda smidiga tullrutiner för utrikeshandeln, en enkel gränspassage för resande och ett effektivt gränsskydd.

Principerna är viktiga för Tullverket eftersom stora mängder digital information dagligen utbyts mellan främst näringslivet men även privatpersoner och myndigheten. Här vill vi kunna erbjuda en effektiv handläggning, samtidigt som uppgiftslämnaren ska kunna känna sig trygg med att informationen hanteras och förvaras på ett rättssäkert sätt och att ingen obehörig kan komma åt den.

Hur ligger ni till idag? Vad gör ni idag?

För att säkerställa ett behovsanpassat och strategiskt arbete med informations- och it-säkerhet har Tullverket valt att skapa ett tvärfunktionellt agilt team. Teamet innehåller CISO, vår it-säkerhetsansvarige och informations- och it-

säkerhetsspecialister. Vid behov har man också tillgång till personal med juridisk kompetens och it-expert. Till teamet hör en styrgrupp och en referensgrupp med företrädare för verksamheten.

Teamet har varit verksamt i nästan två år, och enligt medlemmarna har den största nyttan varit dels en ökad kompetensöverföring och förståelse mellan de olika grupperingarna, dels att kunna göra snabba omprioriteringar och att få en bra ”puls” i arbetet genom dagliga stå-uppmöten på morgonen. Enligt styrgruppens deltagare märks ett fördjupat samarbete mellan it-avdelningen och säkerhetsfunktionen och bättre informationsspridning.

För att höja kvaliteten och förenkla riskhantering håller en ny metod på att testas. De traditionella hot- och riskanalyserna kommer att genomföras på ett mycket förenklat sätt, förutom för den högsta skyddsvärdensnivån eller mycket avvikande it-tjänster. Fokus kommer i stället att ligga på att riskhantera avvikelser mot Tullverkets fastställda krav på säkerhetsåtgärder som finns kopplande mot de olika hanteringsklasserna för informationstillgångar.

Enligt de tester som genomförts visar det nya arbetssättet på stora tidsvinster med bibehållen kvalitet på riskhantering och införande och säkerställande av rätt säkerhetsåtgärder.

Vad gör ni för att komma längre? Vad är nästa steg?

I dagsläget håller Tullverket på att kraftigt omarbete sitt ledningssystem för informationssäkerhet för att förtydliga och förenkla för verksamheten. Dessutom håller vi på att synkronisera och harmonisera kraven för dataskydd och säkerhetsskydd för maximal effekt. Fortsatt myndighetsöverskridande samarbete och samverkan blir också en allt viktigare faktor för att kunna möta nya utmaningar på ett bra och effektivt sätt.

[Tullverket](#)

DIGG har tagit över Svenskt ramverk för digital samverkan

Mikael Österlund, eSams kansli och Anna Eriksson, Generaldirektör DIGG.

eSams styrgrupp har nu beslutat att lämna över ansvaret för *Svenskt ramverk för digital samverkan*, till DIGG. Allt sedan den första versionen har avsikten varit att överlämna ansvaret för vidareutveckling av ramverket. Styrgruppen har nu beslutat om att överlämningen sker per den 31 januari 2020.

Ramverket har tagits fram av eSams medlemmar i brett samarbete med representanter för kommunal och regional verksamhet. Ramverket utgår från *European Interoperability Framework (EIF)* vars första rekommendation är att medlemsstaterna gör ett nationellt ramverk (*National Interoperability Framework*) som omsätter det europeiska ramverket i nationell tappning. *Svenskt ramverk för digital samverkan* motsvarar alltså ett EIF för Sverige.

Sedan 2018 har eSams medlemmar arbetat med att införa ramverket i sina organisationer vilket resulterat i att det nu används brett. Det ingår även några aktiviteter för detta i eSams verksamhetsplan för innevarande år. Under hösten 2019 har sakområdet för arkitektur reviderat ramverket till version 1.3 utifrån sådant som dykt upp när medlemmarna arbetat med införande av ramverket i sina organisationer. Skäl för revidering har varit när det behövts nödvändiga förtydliganden eller där förutsättningarna har förändrats.

DIGG planerar efter övertagandet att göra ramverket tillgängligt så att införandet kan breddas till hela den offentliga förvaltningen. Under 2020 har

DIGG för avsikt att pröva hur ramverket ska kunna bli mer styrande samt hur ramverket kan knytas närmare den övriga verksamheten.

- eSams sakområdesgrupp inom arkitektur har särskilt uttalat att en ökad styrning och ett bredare införande av ramverket skulle ge ett stort mervärde när DIGG tar över ansvaret - säger Mikael Österlund, eSams kansli.

eSam fortsätter med aktiviteter kring ramverket under våren 2020 i enlighet med verksamhetsplanen. En eventuell fortsättning i kommande verksamhetsplan, planeras under våren tillsammans med DIGG.

Läs även nyheten som DIGG publicerat: <https://www.digg.se/nyheter--publikationer/nyheter/digg-overtar-ramverket-for-digital-samverkan>

Former för arkitekturarbete

Det finns mängder av sätt att organisera och genomföra arkitekturarbete på bland annat för att det kan genomföras på olika nivåer i en organisation. . Exempel på roller och funktioner kan vara chefsarkitekter, koncernarkitekter, verksamhetsarkitekter, affärsarkitekter, domänarkitekter, informationsarkitekter, lösningsarkitekter och it-arkitekter. Genomförandet kan variera mellan att styra verksamhetens utveckling utifrån uppsatta mål, till att arbeta med konkreta lösningar inom enskilda initiativ.

Daniel Roberthson, chefsarkitekt vid Kronofogden, har hållit samman arbetet med erfarenhetsutbyte kring former för arkitekturarbete och att identifiera framgångsfaktorer för utvecklingsarbete i samverkan, i eSams sakområdesgrupp för arkitektur.

- Den form och det arbetssätt som Inera har etablerat för gemensamma arkitekturfrågor för kommuner, har varit en källa till inspiration för hur vi kan arbeta inom eSam. För att samverkansarbetet ska bli effektivt, är det rimligt att vi hittar former för hur eSams och kommunernas arbete med arkitektur kan hänga ihop – säger Daniel Roberthsson

I det nya behovsdrivna arbetssättet inom eSam, lyfter medlemmarna nu fram aktuella frågor som skulle kunna hanteras gemensamt. Varje medlem avgör sedan för vilka frågor man vill ingå i en arbetsgrupp. Arbetsgrupperna

bemannas av medlemmarna baserat på kompetens och det finns ingen avgränsning i hur många personer som kan delta per organisation. Hittills har 12 arbetsgrupper med minst tre deltagare kommit igång, några av dem rör frågeområden som arkitekturstyrning, arkitektur i en agil värld, informationsstyrning samt AI och maskininlärning.

Metoden är att gå rakt på sak för att testa om arbetssättet bidrar till att effektivt stödja medlemmarna. Tanken är att arbetssättet ska kunna bidra till att redan påbörjade arbeten hos medlemmarna, kan få en hävstång genom att arbeta tillsammans med andra. Genom att kontinuerligt utvärdera och utveckla formen för arbetet kan vi göra lämpliga anpassningar.

Arbetsgrupperna organiserar sig själva och kommer gemensamt fram till vad resultatet av arbetet bör bli. Syftet kan variera – t.ex. kan medlemmarna vilja utbyta erfarenheter kring ett visst område, det kan finnas ett behov av att skapa en gemensam inriktning eller de vill ta fram en gemensam produkt. Arbetsgruppernas arbete följs upp vid sakområdesgruppens möten en gång per månad.

Nytt om namn

I **samordningsgruppen** är det flera nya namn: Per Zettervall representerar Universitets- och högskolerådet – UHR. Linnéa Hildén ersätter Michiko Muto från Pensionsmyndigheten. Susann Bard från e-Hälsomyndigheten ersätter Kristina Fridensköld. Elisabeth Asplund ersätter Magnus Wallström för Skatteverket. Jan Törnqvist, Tullverket ersätter Erik Zetterman.

Kalendarium

- 13 februari, arkitektur arbetsgrupp
- 18 februari, expertgrupp säkerhet
- 19 februari, utvecklingsforums utskott
- 26 februari, arkitektur sakområdesgrupp

Läs mer på esamverka.se och följ oss på LinkedIn: [eSamverkansprogrammet \(eSam\)](#). Nyhetsbrevet publiceras också på esamverka.se